PRAKTISCHE LEKTION

Parafjalët në gjuhën shqipe

Lektionskategorie: Mësime të gjuhës shqipe

> Parafjalët e vendit, kohës, shkakut e mjetit dhe rasa që kërkon secila prej tyre.

Parafjalët në gjuhën shqipe

Parafjala është pjesë e pandryshueshme e ligjëratës. Ajo qëndron para një emri, përemri, numërori ose një forme të pashtjelluar foljore dhe tregon lidhjen e tij me pjesët e tjera të fjalisë. Vetë parafjala nuk ka kuptim të plotë leksikor: kuptimin e merr *bashkë me fjalën që drejton.* Prandaj *në* nuk do të thotë asgjë veç e veç, por *në shkollë*, *në mëngjes* dhe *në shqip* tregojnë përkatësisht vend, kohë dhe mjet.

Klasifikimi sipas kuptimit

Marrëdhënia	Parafjalët	Shembull
Vend	në, mbi, nën, ndër, pranë, afër, larg, midis, ndërmjet, përballë, brenda, jashtë	*Çelësat janë **mbi** tavolinë.*
Drejtim	në, te, tek, drejt, nga, deri te	*Shkoj **drejt** qendrës.*
Pikënisje	nga, prej	*U ktheva **prej** Prishtinës.*
Kohë	në, më, para, pas, gjatë, që nga, deri në	***Para** mësimit lexoj shënimet.*
Shkak	nga, për shkak të, prej	*U vonuam **për shkak të** trafikut.*
Qëllim	për, me qëllim të	*E bleva **për** motrën time.*
Mjet	me, me anë të, nëpërmjet	*E dërgova **me** postë.*
Shoqërim	me, bashkë me, së bashku me	*Po flas **me** motrën time.*
Mungesë	pa, përveç, me përjashtim të	*Nuk dal **pa** çadër.*
Kundërshtim	kundër, ndaj, përkundër	*Votuan **kundër** propozimit.*

Rasa që kërkon secila parafjalë

Ky është dallimi që shkakton më shumë gabime. Parafjala nuk zgjidhet e vetme: ajo **e detyron emrin** të marrë një rasë të caktuar.

Rasa	Parafjalët	Shembull i saktë
Emërore	nga, te, tek	*Vij **nga shkolla**. Shkoj **te mjeku**.*
Kallëzore	në, mbi, nën, ndër, nëpër, me, pa, për, më, mes	*Hyra **në klasë**. Udhëtoj **me tren**.*

© 2026 English For Life LLC — Foreign Language Learning Association, Kumanovo, North Macedonia. All rights reserved.
All content, trademarks and materials on this website are the property of English For Life and may not be reproduced or distributed without prior written permission.

Rasa	Parafjalët	Shembull i saktë
Rrjedhore	prej, para, pas, afër, larg, kundër, sipas, përballë, përveç, anës, rreth	***Pas mësimit*** *shkojmë në park.*
Gjinore (lokucione)	për shkak të, në vend të, me anë të, në bazë të, në mes të	***Në mes të*** *natës ra shi.*

Parafjalët e thjeshta dhe lokucionet parafjalore

- **Të thjeshta** — një fjalë e vetme: *në, me, nga, për, pa, mbi, nën, te, prej, pas, para*.
- **Të përngjitura** — të formuara nga bashkimi i dy elementeve: *nëpër* (në + për), *përmbi*, *ndërmjet*.
- **Lokucione parafjalore** — grupe fjalësh me vlerë parafjale: *për shkak të, me anë të, në vend të, në bazë të, në lidhje me, krahas me, përveç*. Ato përdoren sidomos në ligjërimin zyrtar dhe shkencor.

Shembuj në kontekst

1. Çdo mëngjes shkoj **në** shkollë **me** autobus.
2. Libri im është **mbi** raftin e dytë, **pranë** dritares.
3. Çanta ka rënë **nën** karrige.
4. U nisëm **nga** Tirana dhe mbërritëm **në** Shkodër **pas** tri orësh.
5. Mësuesja qëndron **te** dera e klasës.
6. Provimi është **më** 12 qershor, **në** orën nëntë.
7. Kam punuar këtu **që nga** viti 2019.
8. E mbarova detyrën **pa** ndihmën e askujt.
9. Fola **me** drejtorin **për** orarin e ri.
10. Shkolla ndodhet **midis** parkut dhe bibliotekës.
11. Nuk erdha **për shkak të** motit të keq.
12. Kaluam **nëpër** një rrugë të ngushtë.

Nga letërsia shqipe

Në poemën *Anës lumenjve* (1928) Fan Noli hap vargjet me një lokucion parafjalor të përsëritur:

«Arratisur, syrgjynosur, / rraskapitur dhe katosur, / po vajtonj pa fund, pa shpresë, / ***anës*** *Elbë-s,* ***anës*** *Spree-së.»*

Vër re dy gjëra. Së pari, **anës** kërkon rrjedhoren: *anës lumit*, *anës rrugës*. Së dyti, parafjala **pa** përsëritet dy herë (*pa fund, pa shpresë*) për të krijuar ritëm — një përdorim stilistik i mungesës.

Te *Fjalët e qiririt*, Naim Frashëri nis me lokucionin **në mes të**, këtu me përemër: *«****Në mes tuaj*** *kam qëndruar / e jam duke përvëluar.»*

Fjalët sinjalizuese

Pyetja e duhur të çon te parafjala e duhur:

Pyetja	Parafjalët e pritshme

© 2026 English For Life LLC — Foreign Language Learning Association, Kumanovo, North Macedonia. All rights reserved.
All content, trademarks and materials on this website are the property of English For Life and may not be reproduced or distributed without prior written permission.

Ku?	në, mbi, nën, pranë, te, midis
Nga ku? Prej nga?	nga, prej
Kur?	në, më, para, pas, gjatë, që nga
Me çfarë? Si?	me, me anë të, nëpërmjet
Për kë? Për çfarë?	për
Pse?	nga, për shkak të

Gabimet e zakonshme

Gabim	Saktë	Pse
Vij nga shkollës.	**Vij nga shkolla.** / **Vij prej shkollës.**	*nga* kërkon emëroren, *prej* kërkon rrjedhoren
Shkoj te mjekut.	**Shkoj te mjeku.**	*te / tek* kërkojnë emëroren
tek mjeku para bashkëtingëlloreje	**te mjeku**, por **tek Arta**	*tek* përdoret para zanoreje
në 12 qershor	**më 12 qershor**	datat marrin *më*
Fola për drejtorin për orarin.	**Fola me drejtorin për orarin.**	*me* tregon bashkëbiseduesin, *për* temën
Erdha nga shkaku i shiut.	**Erdha vonë për shkak të shiut.**	lokucioni i saktë është *për shkak të* + gjinore

Provo vetë

1. Çelësat janë ___ tavolinë. *(mbi)*
2. U ktheva ___ Prishtinës mbrëmë. *(prej)*
3. Shkoj ___ dentisti nesër. *(te)*
4. Mësimi fillon ___ orën tetë. *(në)*
5. Nuk shkruaj dot ___ syze. *(pa)*
6. Dola ___ shëtitje ___ shokët e mi. *(për / me)*

Burime dhe referenca

- Fan S. Noli, *Anës lumenjve*, 1928.
- Naim Frashëri, *Fjalët e qiririt*, 1890.
- *Gramatika e gjuhës shqipe I – Morfologjia*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Gramatika e gjuhës shqipe II – Sintaksa*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Drejtshkrimi i gjuhës shqipe*, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, Tiranë, 1973.
- *Fjalori i gjuhës shqipe*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2006.

© 2026 English For Life LLC — Foreign Language Learning Association, Kumanovo, North Macedonia. All rights reserved.
All content, trademarks and materials on this website are the property of English For Life and may not be reproduced or distributed without prior written permission.